

แบบฟอร์มการจัดเก็บองค์ความรู้

แบบจัดเก็บองค์ความรู้ของเกษตรกรต้นแบบ	
องค์ความรู้ เรื่อง การปลูกบอนสี	
เจ้าของความรู้ หรือผู้ให้ข้อมูล นายณัฐวุฒิ แป้นถึง เกษตรกรต้นแบบอำเภอบางป่อ	
วันที่บันทึกความรู้ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๖	
กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ ในการจัดการความรู้	ข้อแนะนำ / เอกสารอ้างอิง / คู่มือต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้
<p>เทคนิค การปลูกบอนสี</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. แสงสว่าง ที่เหมาะสม พรางแสงหลังคาโรงเรือน ด้วยตาข่าย ๗๐ เปอร์เซ็นต์ หรือ วางกระถาง ปลูกในบริเวณที่ได้รับแสงรำไรตลอดวัน ๒. สภาพแวดล้อม และ ความชื้น ที่เหมาะสมกับ บอนสี ถ้าอยากให้ บอนสี มีใบมีสีสดชื่น แข็งแรง ต้องปลูกเลี้ยงในตู้หรือกระโจมพลาสติกใส มีระดับน้ำหล่อพื้นคอนกรีต หรือ จานรอง ด้านล่างสูง ประมาณ ๐.๕ - ๒ เซนติเมตร ตลอดเวลา (หากหล่อน้ำสูงเกินไป ดินปลูกใน กระถางจะเน่าดำ) โดยไม่ต้องรดน้ำเลย ๓. การปลูกเลี้ยงบอนสีเพื่อให้ผลิดหัว ขยายพันธุ์ ท่านไม่ต้องกังวลเรื่องใบจะไม่สวย สามารถเลี้ยง นอกกระโจมได้ แต่ใบจะไม่ดก และมักมีคราบฝุ่น เกาะ ๔. การเลี้ยงบอนสีสำหรับตั้งประดับเพื่อชมความ สวยงามภายในบ้าน ควรมีจานหล่อน้ำรอง กระถาง ตอนเช้าให้นำออกไปรับแสงแดดอ่อนๆ พอตกเย็นถึงค่ำให้นำออกไปรับน้ำค้างนอกบ้าน ๕. บอนสี จะมีช่วงพักตัว สะสมพลังงานในช่วงฤดู ร้อนและฤดูหนาวจึงควรมีจานรองน้ำที่กัน กระถางเพื่อให้ดินชุ่มชื้นอยู่เสมอ <p>การเตรียมดินปลูกบอนสี</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. การเตรียมดิน ให้ผสม ใบก้ามปูผุ + ดิน ใน อัตราส่วน = ๓ : ๑ 	<p>บอนสี เป็นพืชในตระกูล Caladium มีถิ่นกำเนิดมาจาก ประเทศในแถบเขตร้อน เช่น อเมริกาใต้ อินเดีย และ อินโดนีเซีย ว่ากันว่าบอนสีเข้ามาในประเทศไทยตั้งแต่ สมัยสุโขทัย ในอดีตเรียกกันว่า ‘บอนฝรั่ง’</p> <p style="text-align: center;"><u>ลักษณะทั่วไปของบอนสี</u> คือ เป็นไม้ประดับ ล้มลุก มีหัวสะสมอาหารอยู่ที่ดินคล้ายมันฝรั่ง อวบน้ำ ใบแตกเป็นกอ มีหลายขนาด และหลายรูปแบบ ใบบอน สีแต่ละแบบจะมีสีสดและลวดลายแตกต่างกันออกไป บอนสีเป็นพืชที่ชอบความชื้น และแสงแดดแบบรำไร เติบโตได้ดีในอุณหภูมิประมาณ ๒๑-๓๕ องศาเซลเซียส</p> <p style="text-align: center;"><u>บอนสี มีกี่ประเภท?</u></p> <p>บอนสีมีหลากหลายสายพันธุ์ เช่น บอนสีโอเนนา บอนสีชกหลง บอนสีทับทิมบูรพา ฯลฯ แต่ละสายพันธุ์ สามารถแบ่งตามรูปแบบของ ‘ใบ’ ได้เป็น ๕ ประเภท หลักๆ ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. บอนสีใบไทย มีใบเป็นรูปหัวใจ ปลายใบ แหลม ก้านใบกลม เช่น สายพันธุ์เทพทรงศีล ภูพิงค์ พลายชุมพล ๒. บอนสีใบยาว มีใบเป็นรูปหัวใจคล้ายกับบอน สีใบไทย แต่ปลายใบเรียวและแหลมกว่า หู ใบยาวฉีกถึงก้านใบ เช่น สายพันธุ์ดอนเจดีย์ เทพธิดา เจ้าหญิง ๓. บอนสีใบกลม ใบมีลักษณะค่อนข้างกลม ปลายใบมน หรือมนแล้วมีติ่งแหลม เช่น สายพันธุ์รัตนานิเบศร์ เมื่องอบล ๔. บอนสีใบกาบ ใบมีลักษณะคล้ายรูปหัวใจ ก้านใบเป็นกาบ มียางค์ที่เรียกว่าแข้ง เช่น

การขยายพันธุ์บอนสี

๑. เมื่อหัวบอนมีอายุประมาณ ๕ เดือนขึ้นไป นำมาผ่าตามยาวหัวเป็นเสี้ยวๆ แล้วตัดตามขวางเป็นชิ้นเล็กๆ
๒. ใส่กระดาษทรายน้ำ ระวังอย่าใช้มือคน เพราะอาจถูกยางกัดได้
๓. จากนั้นฝังให้แห้ง และโรยลงในกะละมังทรายชั้นคลุมด้วยพลาสติก
๔. ภายในหนึ่งเดือน บอนสีต้นน้อยๆจะผลิใบ เมื่ออายุประมาณ ๓ เดือนก็พร้อมนำไปปลูกลงในกระถางได้เลย

สายพันธุ์รัชชมงคล ฤาษีมงคล เทพพิทักษ์
๕. บอนสีใบเฝ้ ใบมีลักษณะคล้ายดอก หรือใบเฝ้ ยาว และเรียวแหลม เช่น สายพันธุ์เฝ้สยาม หยกมณี

นอกจากแบ่งตามประเภทใบแล้ว ยังสามารถจำแนกบอนสีออกได้ตามสีต้นบอน ใบบอน ได้แก่

- บอนไม่กัตสี คือบอนที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงสีของใบ ว่าง่ายๆ คือใบอ่อนสีไหน ใบโตเต็มวัยก็จะมีสีเดียวกัน หรือเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยเท่านั้น เช่น สายพันธุ์นายจันทน์หวดเขียว หรือบอนสีตบวีรชน

- บอนกัตสี คือบอนที่มีการเปลี่ยนแปลงสีต้นบอน ใบ สีต้นของใบจะเปลี่ยนเมื่อบอนโตเต็มวัย เช่น ใบอ่อนมีสีเขียว เมื่อโตเต็มที่ใบจะเปลี่ยนเป็นสีแดง หรือชมพู หรือมีจุดสีแต้มอยู่ที่ใบ

- บอนป้าย คือบอนที่มีแถบสีแดงพาดอยู่บนพื้นใบสีเขียว เช่น สายพันธุ์อัปสรสวรรค์

- บอนต่าง คือบอนที่มีต่างสีขาวอมเขียว ต่างสีขาวอมแดง หรือต่างเหลือง อยู่บนพื้นใบสีเขียว

ผู้บันทึกองค์ความรู้ ชื่อ นายณฤเบศ มีเหลือ ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

หน่วยงาน สำนักงานเกษตรอำเภอบางบ่อ โทรศัพท์ ๐๒๓๓๘ ๑๓๗๖

ภาพการดำเนินงานกิจกรรม

